

Dosarul nr. 2ra-1176/22
2-21088812-01-2ra-26082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Vișcu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. R. Pulbere, V. Mihaila, A. Pahopol)

ÎNCHEIERE

28 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Denis Russu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Denis Russu împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 10 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Denis Russu și a fost menținută hotărârea din 08 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 11 iunie 2021, Denis Russu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 07 decembrie 2018, a depus la Procuratura Generală o sesizare în ordinea prevăzută de art. 262 alin. (1) pct. 1), 263 și 274 din Codul de procedură penală. În motivarea plângerii a invocat faptul că la 08 decembrie 2017, a fost publicată imaginea foto din pașaportul său de străinătate în mass media și pe rețelele sociale, însoțită de mai multe știri pe care le consideră false, în care era prezentat drept un criminal.

A relatat că examinând plângerile, au fost adoptate următoarele răspunsuri de refuz: scrisoarea nr. 8-34d/19-83 din 24 ianuarie 2019, semnată de către procurorul în Secția combaterea tortură din cadrul Direcției urmărire penală și criminalistică, Ruslan Lupașcu; scrisoarea nr. 18-19/16-306 din 18 ianuarie 2019 a adjunctul procurorului-șef

al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Vitalie Busuioc; răspunsul nr. 36-17/19-61 din 22 februarie 2019 eliberat în ordinea controlului ierarhic superior de către procurorul pentru misiuni speciale a Procuraturii Generale, Ruslan Toma. A contestat refuzurile în ordinea prevăzută de art. 313 din Codul de procedură penală și prin încheierea din 26 iunie 2019 a judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, plângerea sa a fost respinsă. La 12 decembrie 2019, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a admis recursul său și a dispus anularea încheierii judecătorului de instrucție, cu remiterea cauzei la rejudicare.

Denis Russu a menționat că la 11 februarie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana a admis parțial plângerea și a obligat procurorul să examineze sesizarea din 07 decembrie 2018 cu privire la acțiunile ilicite de divulgare, de către persoane necunoscute, a datelor sale cu caracter personal, care se pretinde că au fost obținute în procesul penal în care a fost acuzat de comiterea mai multor infracțiuni.

La 27 iulie 2020, judecătorul de instrucție Victor Sandu, examinând în lipsa părților cererea depusă de către petiționarul Denis Russu cu privire la accelerarea urmăririi penale, a admis cererea și a obligat organul de urmărire penală să dispună o soluție potrivit art. 291 din Codul de procedură penală, într-un termen cât mai restrâns, cu informarea petiționarului despre soluția adoptată.

Reclamantul a notat că prin ordonanța din 19 august 2020 a procurorului pentru misiuni speciale a Procuraturii Generale, Ruslan Toma, a fost recunoscut în calitate de parte vătămată. Însă, prin ordonanța din 20 august 2020 procurorul a refuzat în pornirea urmăririi penale, din motivul lipsei în acțiunile procurilor din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, a elementelor infracțiunii prevăzute de Codul penal, procesul penal fiind clasat. Prin ordonanța din 15 septembrie 2020, Procurorul General Alexandr Stoianoglo a respins plângerea lui depusă împotriva ordonanței de neîncepere a urmăririi penale.

A afirmat că la 30 septembrie 2020 a depus o plângere în ordinea art. 313 din Codul de procedură penală împotriva ordonanței din 15 septembrie 2020, care prin încheierea din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana a fost admisă integral și s-au declarat nule ordonanța din 19 august 2020 a procurorului pentru misiuni speciale a Procuraturii Generale, Ruslan Toma de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal și ordonanța din 15 septembrie 2020 a Procurorului General Alexandr Stoianoglo, cu obligarea procurorului să lichideze încălcările depistate.

La 09 decembrie 2020 Denis Russu a înaintat acțiune civilă și a solicitat organului de urmărire penală să fie recunoscut în calitate de parte civilă în cadrul procesului penal nr. 20209249066. Prin răspunsul nr. 36-17/19-536 din 24 decembrie 2020 a fost informat despre faptul că la 15 decembrie 2020 a fost declarat recurs împotriva încheierii din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și respectiv, după examinarea acestuia va fi posibil de expus asupra cererii din 09 decembrie 2020.

Denis Russu a indicat că prin decizia din 24 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca nefondat recursul procurorului pentru misiuni speciale a Procuraturii Generale, Ruslan Toma și a fost menținută încheierea din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. Instanțele de judecată au constatat că organul de urmărire penală nu a avut un rol activ, a examinat plângerea unilateral, fără

a fi audiate toate persoanele implicate și indicate de către petiționar, iar cercetarea actelor indicate de către acesta, considerate a fi pertinente la caz, nu a avut loc.

A relatat că la 01 martie 2021, a fost înregistrată în cancelaria Procuraturii Generale plângerea privind intentarea cauzei penale pe faptul sesizat. La 24 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, a fost înaintată în adresa Procuraturii Generale o cerere privind accelerarea procedurii de examinare a cauzei penale, respectând prevederile art. 20 din Codul de procedura penală. Ulterior, la 06 mai 2021 a înaintat în adresa Consiliului Superior al Procurorilor și în adresa Procurorului General o plângere, privind îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu prin inacțiunile procesual-penale și tergiversarea pornirii cauzei penale pe marginea examinării procesului penal nr. 20209249066 din 21 iulie 2020, aflat în gestiunea procurorului pentru misiuni speciale a Procuraturii Generale, Ruslan Toma. Ca urmare, la 18 mai 2021 a fost emisă ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal, din motivul lipsei în acțiunile procurorilor din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a elementelor infracțiunii prevăzute de Codul penal. Nefiind de acord cu soluția adoptată, a contestat ordonanța de refuz la procurorul ierarhic superior.

Denis Russu a invocat că examinarea cauzei durează mai mult de doi ani și șase luni, în pofida faptului că procesul penal urmează a fi examinat în strictă conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, potrivit cărora respectarea termenului rezonabil la urmărire penală se asigură de către procuror.

Reclamantul consideră că i-a fost încălcat dreptul la examinarea în termen rezonabil a cauzei menționate, prin ce i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, protejat de Constituția RM, Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011 și art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

A solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a materialelor procesului penal nr. 20209249066 din 21 iulie 2020 și ca urmare, tergiversarea tragerii la răspundere penală a persoanelor vinovate în săvârșirea acțiunilor ilicite și anume, a procurorilor din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, pe faptul săvârșirii infracțiunilor de divulgare a datelor cu caracter personal și încasarea de la bugetul de stat în beneficiul său a sumei de 100 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 08 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 12 noiembrie 2021 Denis Russu a declarat apel împotriva hotărârii din 08 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Prin decizia din 10 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Denis Russu și a fost menținută hotărârea din 08 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, Denis Russu nu deținea niciun statut procesual în favoarea

căruia urmează a fi calculată începerea curgerii termenului de judecare a cauzei în termen rezonabil. Astfel, instanța de fond corect a stabilit că reclamantul la depunerea cererii de chemare în judecată nu avea calitatea de parte vătămată și nici nu exista un proces penal pornit, or, prin ordonanța din 18 mai 2021, emisă de procurorul pentru misiuni speciale, Ruslan Toma, s-a refuzat în pornirea urmăririi penale pe faptul examinării sesizării din 07 decembrie 2018, din motivul lipsei în acțiunile procurorilor din cadrul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale a elementelor infracțiunii prevăzute de Codul penal, cu clasarea procesului penal nr. 20209249066.

La data de 28 iulie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Denis Russu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă sau trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile expuse în decizie sunt în contradicție cu materialele cauzei, fiind aplicate eronat normele de drept material și procedural.

Recurentul a susținut că instanțele ierarhic inferioare eronat au menționat precum că nu a deținut niciun statut procesual în cadrul cauzei penale, or, prin ordonanța din 19 august 2020 a procurorului pentru misiuni speciale a Procuraturii Generale, Ruslan Toma, a fost recunoscut în calitate de parte vătămată în procesul penal nr. 20209249066, început la 21 iulie 2020. Acest statut procesual nu a fost retras, suspendat sau ridicat până în prezent.

Denis Russu consideră că este greșită concluzia instanțelor de judecată precum că partea vătămată nu este în drept să pretindă la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a procesului penal, or, legiuitorul a stabilit la art. 1 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 că aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Iar, conform art. 2 alin. (1) și (2) din aceeași Lege, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

A indicat că, reieșind din art. 20 din Constituție, nici o lege nu poate îngreuna accesul persoanei la justiție, fie persoană fizică sau juridică, fie inculpat sau parte vătămată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 10 mai 2022.

Materialele cauzei atestă că la 18 iulie 2022 decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurentului Denis Russu (f.d. 234, volumul I), însă, lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursul, declarat la 28 iulie 2022, este în termen.

La 29 august 2022, copia recursului a fost expediată în adresa Ministerului Justiției și a Procuraturii Generale, cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 33-34, volumul II), însă, intimații nu și-au valorificat dreptul respectiv și nu au depus referință.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Denis Russu nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Denis Russu asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Denis Russu, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de Denis Russu se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic